

Notat

Til: Hege Eide Vik

Kopi til:

Saksbehandler: Stab/Lin Tove Thomassen
Vår referanse: 21/97 - 18 / FE-033, HistSak-20/532
Dato: 12.04.2021

Emne: Svar på spørsmål til valstyret - tal røstelokale på valdagen

Erlend Hesjedal-Johannessen har sendt inn følgende spørsmål til møte i Valstyret:

Spørsmål angående vallokale ved stortingsvalet 13.september

Ved komande val er det lagt opp til at berre tre lokale skal nyttast, Vaksdal, Dale og Eidsland.

Dette vart gjort også i 2019 ved kommune- og fylkesval, og det var ein del reaksjonar frå innbyggjarar, som ikkje kunne røyste i eiga bygd.

Sjølv om det skal vera mogleg å førehandsrøyste ein dag i forkant både på Stamnes og Stanghelle så er det ikkje sikkert dette høver for alle. Det er viktig å sikre god nok tilgang til alle som ynskjer å røyste på valdagen. I tillegg må ein ha i mente at det å skulle møte opp i eit lokale der det er mange menneske fortsatt kan vere utfordrande for mange.

Med tilsvarande oppmøte på valdagen som i 2019 vil dette bety 758 personar i Dale krins, 581 på Vaksdal og 110 på Eidsland. Sjølv om det er nærliggjande å tru at mange vil røyste på førehand denne gongen grunna situasjonen, må ein likevel legge så godt som mogleg til rette for at det vert eit godt oppmøte. I 2019 var oppmøtet 72% og det er ynskjeleg at oppmøte vert minst like høgt i år.

Spørsmål:

- Fins det samanliknbare tal på oppslutning ved val i Vaksdal frå då det var fleire vallokale opne på valdagen og siste val, då det berre var tre lokale opne?
- Kva vil det innebere av ekstra mannskap og kostnad for å ha ope på Stamnes og på Stanghelle på valdagen?

Svar:

Kommunestyret i Vaksdal vedtok i møte 20.03.2017, sak 16/2017 at det skulle vere 3 røystekrinsar. Tal røystekrinsar avgjer tal lokaler, då det er ei begrensing med berre eit vallokale per krins.

Dersom ein ønskjer å gjere endringar i tal røystekrinsar frå føregåande val, må slike vedtak gjerast innan 31. mars valåret. Fristen for å gjere endringar er ute og det er ikkje mogleg å setje opp meir enn eit lokale pr krins.

Erfaringane frå gjennomføringa frå valting i 2019 var gode. Ein fekk få kommentarar på endring av krinsane. Røystegjevinga fordelte seg ut over dagen og det var rapportert om lite kødannelse. Svært mange forhåndsstemte ved sist val , både hos oss og i landet for øvrig. Det var lagt til rette for forhåndsstemming i bygdene, men få møtte opp der. Dei fleste forhåndsstemte på Dale. For eldre og sjuke gjeld egne tilbud.

Når det gjeld valdeltakinga før og etter endring av tal røystekrinsar, så har vi ikkje tal på krinsnivå. Det er ein generell trend om at valdeltakinga er høgare under eit Stortingsval enn ved eit lokalval. Det kan ein sjå også gjeld for Vaksdal i tabellane under:

Stortingsval:

	1945	1949	1953	1957	1961	1965	1969	1973	1977	1981	1985	1989	1993	1997	2001	2005	2009	2013
Valgdeltakelse																		
1251 Vaksdal (1964-2019)	78,8	81,5	81,3	79,2	81,4	84,6	86,0	82,1	85,0	83,5	85,7	85,0	79,1	80,1	78,3	80,0	77,2	79,1

Kommunestyre- og fylkestingsval:

(Årsaka til at det måtte hentast ut to tabellar for kommunestyrevalet frå SSB sin statistikkbank er endring av kommunenummer i 2019.)

	1955	1959	1963	1967	1971	1975	1979	1983	1987	1991	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
Valgdeltakelse i prosent																	
1251 Vaksdal (1964-2019)	68,0	68,6	80,3	76,3	72,6	72,0	71,9	73,4	70,4	71,3	66,2	67,3	68,0	66,2	67,2	64,6	.

	1955	1959	1963	1967	1971	1975	1979	1983	1987	1991	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
Valgdeltakelse i prosent																	
4628 Vaksdal	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	72,0

Som de kan sjå ut frå tala, så er det ikkje grunn til å tru at valdeltakinga vart påverka av at kommunestyret reduserte tal valkrinsar. Mest sannsynleg er det fleire ulike faktorar som gjer seg gjeldande når ein får ei auke frå 64,5 til 72 % ved lokalval. Det kan vere mobilisering frå politisk hald, informasjonskampanjar, fleire som førehandsstemmer eller anna tilrettelegging for at veljarane får stemt.

Stortinget vedtok førre veke ei mellombels endring i vallova for valet i 2021. Lova måtte tilpassast for eit eventuelt utbrot av korona også under valgjennomføringa. Dersom det oppstår eit lokalt smitteutbrot, vil det vere mogleg å tilrettelegge for fleire vallokaler i ein krins. Beredskapsplanen for valet vil bli lagt fram for valstyret i neste møte. Dette er noko som valstyret kan vurdere som eit av tiltaka ved lokalt smitteutbrot.

Når det gjeld spørsmål knytt til kostnader og mannskap med å ha ope på Stamnes og på Stanghelle, så treng vi litt meir tid for å kunne gjere vurderingar knytt til dette.

Med helsing

Lin Tove Thomassen
Politisk sekretariat